

Mototrase mājas pagalmā

Nesen Līciema mototrasē Staiceles pagasta Vīķos risinājās Salacas kausa izcīņa motokrosā. Motocikli un kvadracikli ar dažāda vecuma braucējiem līdinājās pāri trases trampļiniem. Kāds to darīja piesardzīgi, cits rādīja visīstākos trikus. Braucēji atzinīgi novērtēja iespēju piedalīties šajā sporta izrādē. Trase ir tik labi ierīkota, ka arī skatītāji varēja baudīt visu šo šovu no visdažādākajiem skatpunktiem. Bet droši vien lielākā viņu daļa pat neievēroja simpātisko, mūsdienīgi atjaunoto māju, kas atrodas turpat trases malā. Tur ar savu ģimeni – sievu Lauru, divpadsmitgadīgo Dārtu, četrgadīgo Valtu un divgadīgo Miku – dzīvo trases saimnieks **Mārcis STRAUME**. Un apmeklētāji noteikti vēl mazāk aizdomājās par to, ko nozīmē šādu trasi izveidot, uzturēt un ik gadu rīkot sacensības. Tieši par to arī šoreiz būs stāsts. Kādam jābūt dzīves ceļam, lai gribētos veidot mototrasī burtiski savas mājas pagalmā?

Motofans no astoņu gadu vecuma

Sākotnēji ar mopēdiem un vēlāk ar motocikliem Mārcis aizrāvēs jau no astoņu gadu vecuma. Lai gan tēvs nav piedalījies motokrosos, motociklu lietojis aktīvi, tāpēc pie sava braucamā ļoti gribējis tikt arī dēls. Viņš saka: – *Pirmais bija mopēds «Rīga», vēlāk no onkuļa dabūju «Minskiņu», ko vajadzēja pārbūvēt. Tās standarta versija man nepatika, gribēju to pielāgot braukšanai pa trasi.*

Kā skatītājs Mārcis kopā ar vecākiem un arī vectēvu apmeklēja tālaika populārākos motokrosus. Tad sacensības bija tik ļoti apmeklētas, ka viņš kā mazs puika bijis spiests spraukties un lauzties starp cilvēkiem, lai vispār kaut ko redzētu. Tāpēc kopā ar draugu vispirms tika atrasta jau iebraukāta trase pie viņa mājas, kur paši izmēģināja sacīkšu braukšanu. Un pēc tam karjerā, kas atradās kādus sešus kilometrus no mājām, paši izveidoja savu pirmo trasi. – *Es vēl pamatskolā mācījos, biju kāda sestajā, septītajā klasē. Karjerā viss bija izrakts, un tad mēs paši izdomājām, kā iebraukt trasi. Kur vajadzēja, ar lāpstām kaut ko pielīdzinājām, lai brauciens ir labāks. Kaimīņam vēl bija vecāki brāļi, kuriem bija moči, viņi arī piedalījās. Vienmēr kādi trīs vai četri braucēji mēs tur sanācām, – stāsta vīķietis.*

Uzsākot mācības Ozolu profesionāli tehniskajā vidusskolā un ceļu pieaugušo pasaulē, motokross uz laiku tika nolikts malā.

Lielās trases pirmsākumi

Zemī, uz kuras tagad dzīvo Mārcis ar ģimeni un kur tagad atrodas mototrase, savulaik vecāki ieguvuši no kolhoza. Sakumā visai intensīvi darbojušies ar lauksaimniecību. Pa naktīm kopā ar vecāko brāli Jurgī gulējuši katrs savā T40 traktorā, jo pašu mājas atradās Staicelē – 13 kilometru attālumā. Tad pienācis mirklis, kad, nodarbojoties ar uzņēmējdarbību, Mārcim jau bijusi sagādāta visa iespējamā ekskavatoru tehnika. Viņš nolēmis izveidot dīķi. – *Sāku rakt, bet radās daudz liekas zemes. Domāju, ko ar to darīt, – viņš atceras. Tajā laikā darba lietās nākamais trases saimnieks iepazīties ar kādu motosporta entuziastu. Kopīgi aizbraukuši pavizināties pa Valmieras trasi. Viss beidzies ar to, ka Mārcis nopircis no viņa krosa motociklu. – Nu, kad mocis bija, vajadzēja sākt trenēties. Tā nu no izraktās zemes palēnām sāku būvēt vienu trampļiņu, otru, trešo... Sāka rasties arī domubiedri. Staicelē man ir draugs – uzņēmējs Sandris Kalniņš, ar kuru pievērsāties motosportam. Viņš jau gadiem ir sacensību atbalstītājs un motobraucējs. Aļoļā iepazīnos ar Normundu Šķepastu, kurš arī bija sācis nodarboties ar motosportu. Tā lēnām veidojās moto klubs «ASB». Šobrīd ASB ir viens no vadošajiem moto klubiem Latvijā, kurā ir padsmīt dalībnieku, kas trenējas tieši Līciema trasē. Viņi to sauc par mājas trasi.*

Mārcis trasi sāka būvēt 2005./2006. gadā un process posmu pa posmam turpinājās līdz 2010. gadam, kad tur notika pirmās oficiālās sacensības (treniņi jau kādu laiku tur bija aizvadīti). Pirmajos piecos gados viss veidots bez projektiem, vienkārši izmantota pieredze, kas gūta, ap-

meklējot sacensības un citas trases. – *Braukāju pa citām trasēm, mērīju to platumus, parunāju ar atbilstošiem speciālistiem, ko un kā labāk vajag, vaicāju motosporta profesionāļiem, ko viņi iesaka, kādus elementus būtu labāk iekļaut, – uzskaita sarunbiedrs.*

Sākotnēji trase bija kilometru gara. Pamazām, rīkojot sacensības, saprasts, ka būs jābūvē tālāk, jo pārāk īsās trasēs jāierobežo dalībnieku skaits. M. Straumem negribējās, lai sportisti, kuri atbraukuši piedalīties, būtu spiesti braukt mājās. Tāpēc trase tika pagarināta līdz 1,8 kilometriem un tagad ir viena no garākajām Latvijā. Taču darbs pie trases būtībā nekad neapstājās. – *Ir teiciens, ka Rīga nekad nebūs gatava. To pašu varu sacīt arī par*

Varu teikt, ka mūsu motoklubs ir kā liela saime, kurā ikvienam ir ģimenes atbalsts. Savējie ir trases malā, piedalās pasākumu rīkošanā un motokrosa popularizēšanā.

trasi. Tā regulāri jāatjauno. Daudz smilšu noskalojas trases malā un paliek uz lauka. Trampļiņu uzbraucieniem ir pievienots māla sastāvs, lai segums tik ātri neizbraucas. Un tomēr tas izgraužas, tālab ar laiku jāved atkal klāt, – saka saimnieks.

ABS klubs – iespējas gan talantiem, gan interesentiem

Salacas kausā satiktais jaunais braucējs Raivo Plužmo ar lepnumu paziņoja, ka šogad pirmo gadu pārstāv klubu *ASB*. Tieši Mārcis uzaicinājis Raivo pievienoties klubam, jo klubu interesēs ir atrast jaunus, talantīgus braucējus. Klubs viņiem var sniegt visdažādāko atbalstu, savukārt sportisti ar labiem rezultātiem krāj punktus un paaugstina kluba kopējo reitingu. Šobrīd *ASB* vadītājs ir N. Šķepasts, kurš arī pats neatlaidīgi piedalās treniņos, sacensībās un ir lielākais Līciema mototrasē notiekošo sacensību atbalstītājs. Pēc Mārča domām, lielā mērā patiecoties Normunda rūpēm, klubs turas augstā līmenī. – *Varu teikt, ka mūsu motoklubs ir kā liela saime, kurā ikvienam ir ģimenes atbalsts. Savējie ir trases malā, piedalās pasākumu rīkošanā, motokrosa popularizēšanā. Neiztiekam arī bez piedzīvojumiem – ir krietieni, krepķi, sievu emocijas, pārdzīvota par draugu neveiksmēm un veiksmēm, bet galu galā ir jautri un aizraujoši. Sezonas noslēgumā mums ir forša balle pašiem un atbalstītājiem, kuri droši metušies iekšā mūsu aizraujošajā dzīvē.*

Vēl viens veids, kā *ASB* darbojas motosporta popularizēšanā, ir pasākumi, kuros visi, kas vēlas (bez vecuma ierobežojumiem), var pamēģināt izbraukt ar krosa motociklu. Mārcis precizē: – *Mums atbrauc treneris, ir pieejami dažādas kubatūras motocikli, ar ko ļaujam pamēģināt braukt. Izveidoju minitrasīti, norobežēju to ar mietiņiem. Sākumā treneris sēž aizmu-*

Mārcis Straume kopā ar savu ģimeni

gurē – tas ir tāpat kā braukt ar mašīnu un instruktoru. Kad viņš saprot, ka nepiere-dzējušais braucējs māk uzdot gāzi, allaist, uzsākt braukt, ļaujam pabraukt arī patstāvīgi. Reizumis uz šādu pasākumu atbrauc pat 30 interesentu! Šogad sacīkšu grafika dēļ tādu nevarējam noorganizēt, bet skatīsim, kādas būs iespējas nākamgad.

Sacensības kā ģimenes hobijs

Mārča ģimene kā trases īpašnieki arī ir visu pie viņiem notiekošo sacensību organizatori. Tas ir milzīgs mēnešiem garš ne tikai tehnisks, bet arī organizatorisks darbs. Savā ziņā viņi ir arī vieni no sacensību sponsoriem, jo pasākuma uzņemšana prasa daudz vairāk ieguldījumu nevis neslabumus. Kā ļoti svarīgu Mārcis piemin novada pašvaldības atbalstu.

Pirms katras sezonas visu trašu īpašnieki Latvijas Motosporta federācijai piesaka savas ieceres, un tad tiek veidots kopīgs kompromisu grafiks, kas ne vienmēr sakrīt ar trašu īpašnieku sākotnējiem plāniem. Vienā sezonā līdz šim Straumēm izdevies organizēt vienu vai divas sacensības. Šogad, piemēram, Līciema mototrasē pavarī notika *Latvijas kausa* pirmais posms un rudenī – *Salacas kausa*. Mārcis uzsver ģimenes atbalstu – tieši pateicoties tam, viņš vispār var atļauties rīkot sacensības. – *Labi, ka man ģimene tāda, kas atbalsta un pacieš. Nāk arī palīgā, jo viens to nevarētu izdarīt. Pats vairāk uzņemam tehnisko darbu trasē, Laura vairāk to papīra darīšanu, komunikāciju. Ir iesaistījusies arī meita Dārta, kura pati gan nebrauc, toties kopā ar draudzeni filmē trases videoklāmas internetam. Vēl viena ģimenes tradīcija ir vārtīt lielo zupas katlu palīgiem un trases tiesnešiem. – Viņi visu dienu tur trasē nostāvējuši un nosaluši. Tāpēc arī liekam lielo katlu uz uguns kura pie dīķa un gatavojam, – ieminas Laura. – Nu, riktīgs pasākums mums te ir! – papildina Mārcis. Un tiesneši to ļoti novērtējot, jo tāda tradīcija ir tikai pie Straumēm.*

Atgriešanās Latvijā

Deviņus gadus ģimene pavadījusi, pārvietojoties starp Franciju un Latviju. Ziemā viņu bizness bija organizēt slēpotāju transfērus no Ženēvas lidostas uz kalnu viesnīcām un visur, kur nepieciešams. Sākumā vietējiem tas neesot patīcis. Tomēr viss bijis noformēts oficiāli, tādēļ galu galā neviens biznesam neesot traucējis. Katru vasaru sekoja atgriešanās Latvijā, trases atjaunošana un sacensību organizācija. Tagad viss ir mainījies. – *Agrāk braucu uz Latviju vairāk atpūsties, organizēt sacensības un vairāk strādāju Francijā. Nu jau otro gadu esam atpakaļ Latvijā, jo negribas bērnus laist tur bērnudārzā, skolā, citādāk neviens atpakaļ uz Latviju varbūt negribēs... Nolēmām abi ar sievu, ka brauksim uz Latviju. Mums te ir trase, mājas, mums te ir dzimtene. Bērni paši izlems, ko viņi nākotnē gribēs.*

Taču pilnīga atgriešanās neesot tik viegla. – *Ja es domāju, ka Latvijā būs ļoti*

viegli iedzīvoties, tad tā nemaz nav. Patiesībā ir ļoti grūti. Tie gadi, kamēr esi bijis prom, ir jūtami, tāpēc nav vienkārši. Bet skatāties uz visu pozitīvi!

Salacas kausa un nākotnes plāni

Šo gadu Mārcis un ģimene noslēdza ar jau minēto *Salacas kausu*, kuru viņš kā nosaukumu atjaunoja pēc daudzu gadu pārtraukuma. Bijušais kausa organizators ļāvis viņam to izmantot, priecājoties, ka beidzot kāds ir gatavs atdzīvināt viņa lojumu. Savukārt Mārcim tās nebija tikai kārtējās sacensības: – *Man par to Salacas kausu sen bija doma, jo Mazsalacā, kur kausa notika iepriekš, kādu laiku bija klusums. Arī mums ir Salaca tepat blakus, tā tad nosaukums atbilst. Un vēl viena lieta, kas iedvesmoja to darīt, – skatoties bildēs uz savu tēvu, kad viņš brauca ar JAWA, ieraudzīju, ka viņam uz motocikla bija uzraksts SALACA. Būtībā «Salacas kausa» pamatā bija klubs. Viņi likvidējās un ar to arī viss beidzās. Gribēju, lai nosaukums neaiziet nebūtībā.*

Viena no galvenajām idejām, organizējot jauno *Salacas kausu*, bijusi radīt sacensības, kas nav daļa no kāda lielāka cikla, bet kurās pirmoreiz izmēģināt dalību var arī iesācēji. Rezultātā tieši viņi, ierodoties kuplā skaitā, tās arī visvairāk novērtēja. Jau pēc braucieniem Mārcis no pateicīgajiem dalībniekiem uzzināja, ka vismaz pieciem tās bijušas pirmās sacīkstes.

Tagad arī jaunākie Straumju bērni tikusi pie maziem elektromotocikliem. – *Lai viņiem ir kur likt savu enerģiju, – saka Mārcis. Nezinātājam varētu šķist neparasti, bet motosportā savā klasē un ar atbilstoša izmēra braucamo var piedalīties jau no četrus gadu vecuma. Arī Salacas kausā brauca viens piecgadnieks! Šai vecuma grupai gan trase bija krietni saīsināta un bez trampļiniem. Tomēr Laurai, kurai motosports un zināms risks ir jau gluži pierasta lieta, aizvien gadoties mirkli, kad ir bail skatīties uz mazo dēlu braukšanu... Ar smaidu abi vecākie Straumes atceras, kā Laura, kad pirmajā reizē redzējusi Mārči krītam trasē ar motociklu, skrējusi viņam palīgā un ar negaidītu milzu enerģijas uzplūdu palīdzējusi viņam to pacelt. Pati Laura teic, ka uz krosa motocikla savā dzīvē, visticamāk, nekāps, bet apgūt braukšanu ar parastu moci ir viņas nākotnes plānos. Mārcim attiecībā uz trases nākotni ir ne tikai jauni sacensību plāni, bet arī idejas, kā attīstīt pašu trasi, papildināt sportistu un atpūstiesgribētāju iespējas.*

Mika ROMANOVSKA
teksts un foto

Projektu finansē
Mediju atbalsta
fonds no Latvijas
valsts budžeta
līdzekļiem.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Par publikācijas saturu atbild projekta
«Personības spēks» īstenotāja –
SIA «Izdevniecība Auseklis».
Projekta Nr. 2025.LV/RMA/1.6.1/018